

Datum

2019-07-23

Vår referens

Kajsa Magnusson

Utvecklingssekreterare

kajsa.magnusson@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Årsrapport 2018 Utvecklingsplan för arbetet med barnets rättigheter i Malmö stad STK-2019-832

Sammanfattning

Kommunfullmäktige har antagit tre utvecklingsplaner: *Strategisk utvecklingsplan för arbetet mot diskriminering i Malmö stad* (antogs 2010), *Utvecklingsplan för jämställdhetsintegrering* (antogs 2011) samt *Utvecklingsplan för arbetet med barnets rättigheter i Malmö stad* (antogs 2017). Samtliga planer gäller till och med 2020. Stadskontoret har i uppdrag att stödja, samordna och följa upp arbetet med planerna. Detta ärende behandlar årsrapport 2018 för *Utvecklingsplan för arbetet med barnets rättigheter i Malmö stad*. I årsrapporten framgår dels vad som sker nationellt med fokus på att barnkonventionen blir lag den 1 januari 2020, dels vilka aktiviteter och insatser inom ramen för arbetet med utvecklingsplanen som skett stadsövergripande och på de olika förvaltningarna och dels redogörs för resultatet av en analys av i vilken omfattning barnets rättigheter finns i kommunfullmäktigemål, nämndsmål, åtaganden och nämndernas årsanalyser.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige godkänner årsrapporten för Utvecklingsplan för arbetet med barnets rättigheter i Malmö stad för 2018 och översänder den till alla nämnder för beaktande i det fortsatta arbetet med barnets rättigheter.

Beslutsunderlag

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 190805 Årsrapport 2018 Utvecklingsplan för arbetet med barnets rättigheter i Malmö stad
- Årsrapport 2018 Utvecklingsplan för arbetet med barnets rättigheter i Malmö stad

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2019-08-05

Kommunstyrelsen 2019-08-14

Kommunfullmäktige 2019-09-05

Beslutet skickas till

Samtliga nämnder

Ärendet

Inledning

Kommunfullmäktige har antagit följande tre utvecklingsplaner:

- *Strategisk utvecklingsplan för arbetet mot diskriminering i Malmö stad* (antogs 2010 och gäller till 2020)
- *Utvecklingsplan för jämställdhetsintegrering* (antogs 2011 och gäller till 2020)
- *Utvecklingsplan för arbetet med barnets rättigheter i Malmö stad* (antogs 2017 och gäller till 2020)

Utvecklingsplanerna syftar till ett systematiskt och samordnat utvecklingsarbete där antidiskriminering, jämställdhet och barnets rättigheter integreras i ordinarie målstyrning och uppföljning.

Stadskontoret har i uppdrag att stödja, samordna och följa upp arbetet med utvecklingsplanerna. I utvecklingsplanerna anges att arbetet ska följas upp och återspeglas till kommunstyrelsen årligen.

Detta ärende behandlar årsrapporten för *Utvecklingsplan för arbetet med barnets rättigheter* för 2018. Vissa delar av arbetet sker gemensamt inom ramen för samtliga tre utvecklingsplaner. Tjänsteskrivelsen inleds därför med en redogörelse för det gemensamma arbetet inom ramen för utvecklingsplanerna följt av en kort beskrivning av de gemensamma utmaningar som identifierats. Därefter redogörs för det arbete som skett specifikt utifrån barnets rättigheter.

Årsrapport för övriga två utvecklingsplaner finns i ärende med dnr STK-2019-830 (*Utvecklingsplan för jämställdhetsintegrering*) och STK-2019-831 (*Strategisk utvecklingsplan för arbetet mot diskriminering i Malmö stad*).

Det gemensamma arbetet

Arbetet med utvecklingsplanerna är ett strategiskt förvaltningsövergripande arbete. Som utgångspunkt används en gemensam modell bestående av sju komponenter. Var och en av de sju komponenterna behövs för att få till ett hållbart och uppföljningsbart arbete.

- Mål och styrning

Samtliga utvecklingsplaner syftar till att områdena ska integreras i ordinarie mål och styrning för att skapa ett hållbart förändringsarbete som kan prioriteras av verksamheterna och där parallella spår undviks.

Gemensam aktivitet: Besök i nämnder och ledningsgrupper

Under våren 2018 fortsatte det arbete som påbörjades under hösten 2017 med att informera nämnder och ledningsgrupper om de tre utvecklingsplanerna och dess innehåll för att tydliggöra nämndernas och ledningsgruppernas ansvar. De nämnder som besöktes under våren 2018 var revisorskollegiet, grundskolenämnden, fritidsnämnden, förskolenämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden. Alla nämnder, förutom miljönämnden och tekniska nämnden, har därmed informerats om arbetet under 2017/2018.

Gemensam aktivitet: Uppdatering Malmö stads ärendehandbok

Under året inleddes ett arbete med att uppdatera Malmö stads ärendehandbok. I ärendehandboken finns gemensamma och enhetliga arbetssätt för Malmö stad när ärenden

bereds, kommunikation sker med medborgare eller en medarbetare skapar och söker information. Ansvariga samordnare för de tre utvecklingsplanerna bidrog med underlag om handläggningsåtgärder gällande jämställdhet, jämlikhet samt barnets rättigheter.

- Kunskap och analys

Kunskap och analys kring malmöbors livsvillkor när det gäller jämställdhet, antidiskriminering och barnets rättigheter är en central del av arbetet och utgör grund för att ta fram mål inom området, identifiera utmaningar, utvärdera framsteg och ge underlag för politiska beslut och prioriteringar.

Gemensam aktivitet:

Ingen gemensam aktivitet genomfördes under 2018 kopplat till Kunskap och analys.

- Kompetenshöjande insatser

Kompetenshöjande insatser genomförs för att säkerställa att det finns kompetens på olika nivåer i organisationen för att arbeta med frågorna.

Gemensam aktivitet: Introduktionsutbildning på stadskontoret

Ansvariga samordnare för de tre utvecklingsplanerna höll en gemensam introduktionsutbildning för nyanställda på stadskontoret som handlade om stadens ansvar och arbete med jämställdhet, jämlikhet och barnets rättigheter. Introduktionsutbildningen är ett återkommande inslag för nyanställda på stadskontoret.

- Metodutveckling

Stadskontoret utgör ett stöd till förvaltningarna i arbetet med att utveckla arbetssätt och metoder för att integrera frågorna i det ordinarie arbetet. Stödet utgår från aktuell forskning och kunskap inom områdena, omvärldsbevakning, analyser av det interna arbetet inom staden och inte minst förvaltningarnas uppdrag, förutsättningar och behov.

Gemensam aktivitet: Sökbara utvecklingsmedel (se separat ärende)

För arbetet med antidiskriminering, jämställdhetsintegrering och nationella minoriteter kunde förvaltningar, bolag samt idéburen sektor ansöka om medel från kommunstyrelsen för att genomföra insatser som främjar arbetet inom de olika områdena. Medel för arbetet med barnets rättigheter kunde sökas av förvaltningar och bolag. Redovisning av de sökbara medlen för 2018 behandlas i ärende med dnr STK-2019-875. Utvärdering av de sökbara medlen behandlas i ärende med dnr STK-2018-1052.

- Samverkan internt och externt

För att arbetet ska bli effektivt och leda till en förflyttning inom områdena sker samverkan inom och mellan förvaltningarna och en samordning av kommunövergripande utvecklingsprocesser. Ett helhetsperspektiv förutsätter också en samverkan med externa aktörer på internationell, nationell, regional och lokal nivå, såsom andra myndigheter, frivilligorganisationer och forskning.

Gemensam aktivitet: Stornätverk

Förvaltningscheferna bjöds tillsammans med förvaltningssamordnarna för respektive utvecklingsplan in till ett stornätverksmöte den 21 november 2018. Syftet med stornätverket var att förvaltningsdirektörer och utsedda samordnare möttes, utbytte erfarenheter och diskuterade fokus för det kommande arbetet. Stornätverket innehöll även en kompetenshöjning i form av en

extern föreläsare samt en workshop.

- Kommunikation och spridning

Det behövs strategiska kommunikationsinsatser för kännedom, information, kunskap om och spridning av arbetet inom områdena. Kommunikationen behöver också ske externt till Malmös invånare för att tydliggöra hur Malmö stad arbetar med de olika områdena och för att ge invånarna möjlighet till dialog och att påverka arbetet.

Gemensam aktivitet: Spridningskonferens

Inom ramen för arbetet med utvecklingsplanerna genomförs årligen en spridningskonferens med ca 200 deltagare från hela Malmö stad. Temat för spridningskonferensen 2018 var ”Jämlikhet, jämställdhet och barnets rättigheter - förutsättningar för ett hållbart samhälle”. Programmet innehöll externa talare och exempel från staden.

- Uppföljning och utvärdering

Arbetet följs årligen upp och utvärderas.

Gemensam aktivitet: Utvecklingsdialog med förvaltningarna

Under hösten 2018 i fick ansvariga på stadskontoret för arbetet med jämställdhetsintegrering, antidiskriminering och barnets rättigheter en möjlighet genom stadens ledningsgrupp att träffa förvaltningsdirektörer och samordnare på respektive förvaltning. Syftet med träffarna var dels att få ökad kunskap om arbetet inom förvaltningarna, dels att få ett underlag för att ytterligare utveckla det stadsövergripande och systematiska arbetet inom områdena.

Gemensamma utmaningar

Uppdragen kring barnets rättigheter, jämställdhetsintegrering och antidiskriminering syftar till att generera en hållbar förändring i organisationen. Arbetet som bedrivs karaktäriseras av dess långsiktighet och ett behov av att ”hålla i och hålla ut”. I den årliga uppföljningen av arbetet identifieras några utmaningar som de tre uppdragen har gemensamt. Dessa är:

- Integrera jämställdhet, antidiskriminering och barnets rättigheter i ordinarie målstyrning och uppföljning
- Hitta former för uppföljning av effekterna av arbetet i ordinarie målstyrning och uppföljningssystem
- Att på ett systematiskt och återkommande sätt öka den generella kunskapen i staden
- Få till bättre lärande mellan nämnder och förvaltningar – hitta bättre former för spridning och gemensamt kunskapsutbyte

I resterande del av tjänsteskrivelsen redogörs för uppföljningen av Malmö stads samlade arbete med fokus på barnets rättigheter.

Årsrapport 2018 – Utvecklingsplan för arbetet med barnets rättigheter

Utvecklingsplan för arbetet med barnets rättigheter i Malmö stad antogs av kommunfullmäktige i april 2017. I utvecklingsplanen anges att uppföljningen av planen ska sammanställas i en rapport och återrapporteras till kommunstyrelsen årligen.

Årsrapporten innehåller en utblick om vad som skett nationellt inom området under 2017, en

sammanställning av det stadsövergripande utvecklingsarbetet med barnets rättigheter, en analys av hur integrerat arbetet med barnets rättigheter är i ordinarie målstyrning och uppföljning samt prioriterade områden för arbetet 2019.

På gång nationellt

Den 13 juni 2018 fattade riksdagen beslut om att inkorporera barnkonventionen i svensk lag. Med anledning av att konventionen ska bli lag pågår följande regeringsuppdrag:

- En kartläggning av hur svensk lagstiftning och praxis överensstämmer med barnkonventionen
- Framtagandet av en vägledning för hur barnkonventionen kan tolkas och tillämpas
- Barnombudsmannens kunskapslyft *Barnrätt i praktiken* som syftar till att erbjuda stöd till kommuner, landsting, regioner och ett antal statliga myndigheter i arbetet med att säkerställa tillämpningen av barnets rättigheter utifrån barnkonventionen.

Det stadsövergripande utvecklingsarbetet med barnets rättigheter i Malmö stad

Det stadsövergripande arbetet under 2018 har utgått från de prioriterade områdena i utvecklingsplanen.

Varje förvaltning och bolag ansvarar enligt utvecklingsplanen för att det ska finnas minst en samordnare med ansvar och mandat att planera och samordna arbetet med barnets rättigheter på respektive förvaltning/bolag. Under 2018 fanns samordnare på samtliga förvaltningar utom hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningen och stadskontoret. På stadskontoret finns 2.0 tjänst för att samordna det stadsövergripande arbetet.

Fokus under 2018 har framförallt legat på att utbilda och erbjuda utsedda samordnare på förvaltningarna handledning i hur de ska omsätta konventionen i den egna förvaltningen samt identifiera gemensamma utvecklingsområden över förvaltningsgränserna för arbetet framåt.

Under hösten påbörjades också ett arbete på förvaltningarna med att genomlysna sina verksamhetsområden utifrån konventionsartiklarna. Genomlysningen sker i ett antal steg. Det första steget utgjordes av att identifiera vilka artiklar i barnkonventionen som är relevanta för respektive förvaltnings verksamhet och att undersöka vilka skyldigheter respektive verksamhet därigenom har enligt konventionen, kopplat till den egna förvaltningens uppdrag, styrande lagstiftning och andra styrdokument och riktlinjer. Nästföljande steg utgörs av att kartlägga vilka insatser som sker på respektive förvaltning, vilka åtgärder som behöver genomföras för att stärka säkerställandet av barnets rättigheter och hur uppföljning ska ske. Det kommer att genomföras under 2019.

Under 2018 har det även skett en rad insatser på förvaltningarna. En beskrivning av varje förvaltnings arbete med att omsätta utvecklingsplanen finns i en bilaga till årsrapporten.

Hur integrerat är barnets rättigheter i målstyrning och uppföljning?

I årsrapporten har genomförts en analys av hur integrerat barnets rättigheter är i den ordinarie målstyrningen och uppföljningen då ett av målen med utvecklingsplanen är att barnets rättigheter ska vara en integrerad del av ordinarie målstyrning och uppföljning år 2020.

Stadskontoret vill vad gäller analysen av målstyrningen lyfta fram följande slutsatser.

- I analysen kan konstateras att det i kommunfullmäktigemålen inte finns någon tydlig styrning för nämndernas arbete med barnets rättigheter.
- Barnets rättigheter framträder med vissa vaga formuleringar, såsom barnets bästa, under målområde 3, *en stad för barn och unga*, men kopplingen till konventionen eller barnets rättigheter uttrycks inte.
- Utöver kommunfullmäktigemål 3 nämns inget uttalat om barnets rättigheter under övriga målområden.
- Barn är ofta inte synliga som målgrupp i målstyrningen utan inbegrips i benämningen Malmöbor. Risken med detta är att de glöms bort eller osynliggörs vid planering och genomförande av insatser.
- Bristen på styrning för arbetet i kommunfullmäktigemålen innebär också att det varierar hur integrerat barnets rättigheter är i nämndernas målstyrning.

Prioriterade utvecklingsområden under 2019

Utifrån de utvecklingsområden som identifierats under 2018 kommer följande prioriteras i arbetet under 2019:

- Följa den nationella utvecklingen vad gäller att *barnkonventionen blir svensk lag* den 1 januari 2020
- Utveckla kontinuerliga stadsövergripande utbildningsinsatser, med specifikt fokus på prioriterade målgrupper som chefer, politiska företrädare och strategiska tjänstepersoner samt nyckelpersoner på förvaltningarna inom ekonomi, kommunikation och juridik.
- Fortsätta att stödja förvaltningarna i arbetet med genomlysningen av förvaltningarnas verksamheter utifrån barnkonventionen.
- Arbeta för att barnets rättigheter integreras i stadsövergripande kunskaps- och beslutsunderlag om barns livsvillkor.
- Utveckla stadsövergripande stödmaterial för att genomföra prövningar av barnets bästa.
- Genomföra kommunikationsinsatser för att sprida erfarenheter och exempel på barnets rättigheter mellan förvaltningarna.
- Arbeta fram en mer ändamålsenlig struktur för uppföljningen av barnets rättigheter där både processen, dvs. utvecklingsarbetet, och effekterna av insatserna kan följas upp.

Ansvariga Bertil Siöström Enhetschef
Eva Marie Tancred Utvecklingssekreterare
Andreas Norbrant Stadsdirektör